

List opatření

Název opatření:	Omezení negativních vlivů pesticidů na povrchové a podzemní vody	ID_OP:	OD100105
Typ opatření:	Omezení negativních vlivů pesticidů na povrchové a podzemní vody	ID_KO:	18

Popis současného stavu:

Problematika přípravků pro ochranu rostlin (dále již pesticidů) a jejich vliv na povrchové a podzemní vody je velmi složitá. Prvním velmi výrazným kritériem jsou fyzikální a chemické vlastnosti pesticidů.

Pesticidy, které byly použity na velkých plochách, mohou být prudkými dešti splaveny do toků řek, rybníků a oceánů. Zdrojem znečištění se mohou stát havárie odpadních vod, které jsou způsobeny únikem užívaných pesticidů. Při průniku z plošně chemicky ošetřovaných zemědělských pozemků se mohou pesticidy stát zdrojem znečištění povrchových i podzemních vod. Z celkového seznamu látek patří 6 používaných pesticidů v ČR do seznamu prioritních látek, kterým musí být věnována zvýšená pozornost (příloha X, WFD 60/2000): alachlor, atrazin, chlorpyrifos, isoproturon, simazin a trifluralin. Z toho prioritní nebezpečné látky (ještě vyšší kategorie nebezpečnosti) jsou atrazin, chlorpyrifos, trifluralin. Mezi dalšími relevantními nebezpečnými látkami pro hydrosféru ČR, které se současně používají, jsou látky hexazinon a terbutryn. Mezi relevantní nebezpečné látky pro hydrosféru ČR, které se podle Státní rostlinolékařské správy nyní nepoužívají jsou pesticidní látky: aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, DDT, Alfa – HCH, Beta – HCH a Gama – HCH (Lindan), a od začátku roku 2005 také atrazin. Prakticky všechny tyto látky se však stále objevují v měřitelných koncentracích v povrchových či podzemních vodách.

Negativní vliv pesticidů na povrchové a podzemní vody je v ČR nejčastěji způsoben aplikací pesticidů na zemědělskou půdu nebo aplikací v železniční dopravě. Bodové zdroje znečištění, tj. nevhodné skladování pesticidů či významné úniky při výrobě jsou v ČR podle současných znalostí nevýznamné.

Návrh opatření:

Podle evropských zkušeností mezi nejefektivněji působící opatření patří tato:

- Snížení užívání pesticidů
- Zákaz některých účinných látek
- Revize kritérií pro udělování povolení (registrace) účinných látek
- Školení a udělení licencí jednotlivcům, aplikujícím pesticidy
- Snížení dávkování a úprava harmonogramu aplikace pesticidů k efektivnějšímu využití účinných látek rostlinami, redukce preventivních postřiků
- Testování a schvalování postřikovacích zařízení
- Omezení plošných postřiků
- Povinnost evidence aplikace pesticidů
- Ekologická daň na pesticidy
- Prosazování mechanických a biologických alternativ k užívání pesticidů

Mezi další typy opatření lze zařadit hlavně omezování vybraných pesticidů v ochranných pásmech vodních zdrojů. Tato omezení by se měla týkat hlavně nebezpečných pesticidů podle pěstovaných plodin v ochranném pásmu a podle vlastností prostředí. Používání zvláště nebezpečných pesticidů v ochranných pásmech je možné zcela zakázat, ostatní problematické účinné látky je možné omezit na základě odborných posudků. Mezi samozřejmosti by měl patřit zákaz postřiků v bezprostřední blízkosti vodního zdroje.

Časový harmonogram a předpokládané náklady na realizaci opatření:

Opatření v ochranných pásmech jsou realizovatelná v krátkodobém a střednědobém výhledu. Ostatní typy opatření jsou zřejmě realizovatelná ve střednědobém a dlouhodobém výhledu.

Náklady nejsou specifikovány.